

Komentarz ekonomiczny

„Polski Ład” skupiony na redystrybucji

Piotr Bielski, +48 48 22 534 18 87, piotr.bielski@santander.pl

Marcin Luzziński, +48 22 534 18 85, marcin.luzinski@santander.pl

Nowy program gospodarczy PiS pod nazwą „Polski Ład” zawiera propozycje m.in. zmian w systemie podatkowym, wsparcia popytu na rynku mieszkaniowym, wzrostu nakładów na ochronę zdrowia oraz program inwestycyjny.

Postulowane zmiany w systemie podatkowym mają mieć wg Ministerstwa Finansów łączny (negatywny) skutek dla finansów publicznych ok. 5-7 mld zł, ale jaki będzie w sumie wpływ programu na saldo sektora publicznego na razie dokładnie nie wiadomo. W dokumencie można znaleźć deklarację nt. „odłożenia w czasie głębszej konsolidacji finansów publicznych”, co sugeruje, że program spowoduje (ceteris paribus) wzrost deficytu. Brak szczegółów co do innych zagadnień uniemożliwia jednak jego oszacowanie.

Szacujemy, że zmiany w podatkach mogą się one przełożyć na wzrost konsumpcji prywatnej o ok. 0,5 punktu procentowego w 2022 r. Zmiany dotyczące rynku mieszkaniowego wpłyną naszym zdaniem przede wszystkim na zwiększenie popytu na nieruchomości, co będzie skutkowało wzrostem zapotrzebowania na kredyt hipoteczny oraz wzrostem cen mieszkań. Pozostałe elementy programu to naszym zdaniem w dużym stopniu wykorzystanie rozwiązań, które pojawiły się już w KPO (program inwestycyjny), były zgłaszane wcześniej (Centralny Port Komunikacyjny, sieć szybkiej kolei) lub zbiór ogólnych haseł o nieznanym prawdopodobieństwie realizacji (ochrona zdrowia).

Wydaje się, że „Polski Ład” będzie miał większe znaczenie polityczne (wpływ na preferencje wyborcze Polaków) i mikroekonomiczne (sytuacja finansowa poszczególnych podatników i grup dochodowych) niż makroekonomiczne (wpływ na wzrost gospodarczy i finanse państwa będzie niezbyt znaczący).

Zmiany w podatku PIT

Plan zakłada podwyższenie kwoty wolnej od podatku do 30 tys. zł, podwyższenie drugiego progu podatkowego do 120 tys. z 85,5 tys., oraz że składka zdrowotna (9% podstawy wymiaru, jej wysokość nie ulega zmianie) nie będzie odliczana od podatku PIT. Zmiany mają zostać wprowadzone w życie od stycznia 2022 r. i będą dotyczyły dochodów uzyskanych z tytułu umów o pracę, cywilnoprawnych, rent i emerytur oraz jednoosobowych działalności gospodarczych rozliczających się wg skali podatkowej.

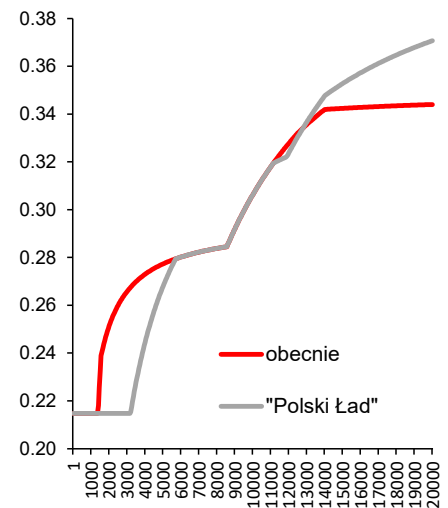
Osoby pracujące na umowach o pracę o przychodach od 68,6 do 133,6 tys. rocznie mają wg deklaracji MF otrzymać dodatkową ulgę, niwelującą negatywny wpływ zmian na ich dochody. Łącznie zmiany podatkowe dla osób na umowach o pracę będą korzystne lub neutralne dla zarobków do ok. 13 tys. zł miesięcznie, niekorzystna dla wyższych.

Osoby pracujące w ramach jednoosobowej działalności gospodarczej będą opłacały składkę zdrowotną na podobnych zasadach jak osoby na umowach o pracę, tzn. 9% dochodu po odliczeniu składek na ubezpieczenie społeczne (obecnie jest ona wyliczana ryczałtowo). Zmiany w opodatkowaniu jednoosobowej działalności gospodarczej będą korzystne dla osób o dochodach poniżej ok. 6 tys. zł miesięcznie, niekorzystne dla zarabiających więcej.

Według Ministerstwa Finansów, skutek fiskalny zmian opisanych powyżej dla sektora finansów publicznych to ok. 5-7 mld zł rocznie. Dochody z PIT spadną o ok. 20-22 mld zł, a NFZ zyska 14-15 mld zł. Około połowa wpływów z PIT trafia do samorządów, stracą one zatem na proponowanych rozwiązaniach. Straci również budżet centralny, choć zapewne wyższe wpływy do NFZ pozwolą na zmniejszenie dotacji z budżetu. Ubytek w dochodach samorządów ma być zniwelowany „subwencją inwestycyjną”, ale jak dotąd nie znamy szczegółów.

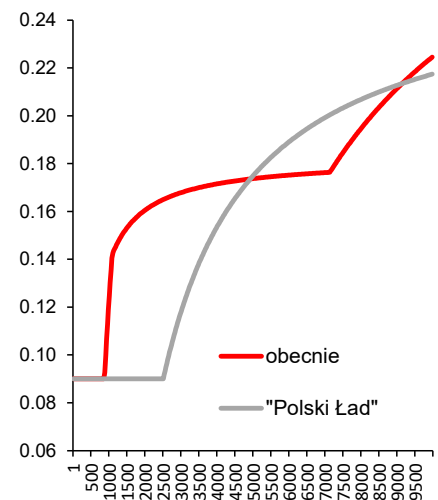
Zmniejszenie obciążeń osób o stosunkowo niewielkich dochodach sprzyja wzrostowi konsumpcji prywatnej, gdyż badania pokazują, że skłonność do konsumpcji maleje wraz ze wzrostem zarobków. Według naszych szacunków zmiany opisane powyżej mogą dodać ok. 0,5 pp do konsumpcji prywatnej w 2022 r. a do wzrostu PKB ok. 0,1 pp. Efekty dla pobudzenia popytowej strony gospodarki nie będą zatem zbyt silne.

Średnia stawka podatkowa a miesięczne wynagrodzenie (umowa o pracę)

Źródło: PiS, Santander

Średnia stawka podatkowa a miesięczne wynagrodzenie (renta/emerytura)

Źródło: PiS, Santander

Departament Analiz Ekonomicznych:

al. Jana Pawła II 17, 00-854 Warszawa
 email: ekonomia@santander.pl
 www: santander.pl/serwis-ekonomiczny
 Piotr Bielski 22 534 18 87
 Marcin Luzziński 22 534 18 85
 Wojciech Mazurkiewicz 22 534 18 86
 Grzegorz Ogonek 22 534 19 23

Inne proponowane rozwiązania to: pracujące osoby w wieku emerytalnym (ale nie pobierające emerytury) będą miały możliwość skorzystania z zerowej stawki PIT (naszym zdaniem może to sprzyjać zwiększeniu aktywności zawodowej w wyższych kohortach wiekowych), wprowadzenie ulgi PIT dla osób wracających z emigracji: będą mogły odjąć 50 tys. zł od kwoty do opodatkowania w 2022 i 2023 r. oraz pełne oskładkowanie umów cywilnoprawnych.

Naszym zdaniem obniżenie opodatkowania niższych dochodów może pozytywnie oddziaływać na aktywność zawodową osób o niższych kwalifikacjach oraz zachęcać do ich wychodzenia z szarej strefy. Uważamy też, że dość korzystne jest zwiększenie opodatkowania umów cywilnoprawnych oraz jednoosobowych działalności gospodarczych, które często są wykorzystywane jako furtki do uniknięcia opodatkowania umowy o pracę. Jednocześnie jednak, odbywa się to kosztem wzrostu opodatkowania dla lepiej zarabiających, reprezentujących bardziej wydajne miejsca pracy i bardziej perspektywiczne zawody. Wydaje się, że tak skrojone zmiany podatkowe idą wbrew wcześniejszej narracji rządu i premiera Morawieckiego, wg których celem polityki rządu powinno być odejście od modelu rozwoju gospodarczego opartego na niskich kosztach pracy („taniej montowni”) na rzecz działalności o wyższej wartości dodanej i wyższych wynagrodzeniach. Tymczasem proponowane rozwiązania sprzyjają głównie aktywizacji najtańszej siły roboczej, a penalizują zawody o większym potencjale, wyższej produktywności i wyższych zarobkach (programiści, inżynierowie, specjaliści, prawnicy, lekarze).

Inwestycje

Elementem „Polskiego Ładu” jest też program inwestycyjny. Jednak naszym zdaniem bazuje on głównie na wydatkach ujętych w KPO i finansowanych środkami z najnowszej perspektywy unijnej. Bezpośrednio z KPO pochodzą m. in. takie hasła jak cyfryzacja czy ulga na robotyzację. Zadeklarowano wprowadzenie emisję „obligacji rozwojowych” BGK, ale nie skłania nas to do rewizji naszych oczekiwań dotyczących wzrostu gospodarczego lub inwestycyjnego. Zwiększenie opodatkowania jednoosobowych działalności gospodarczych może zmniejszyć aktywność inwestycyjną w segmencie mikro-firm.

Rynek mieszkaniowy

Program zawiera propozycje dotyczące problematyki rynku mieszkaniowego: wprowadzenie gwarancji do 100 tys. zł na wkład własny dla kredytobiorców w wieku 20-40, dofinansowanie na cele mieszkaniowe dla niektórych grup do 160 tys. zł (korzystający z mieszkań społecznych i rodziny wielodzietne). Jednocześnie wprowadzona zostanie cena maksymalna za 1 m² kwalifikująca do programu (na razie nie ma propozycji na jakim pułapie miałyby być ustawiona). Pojawiła się też zapowiedź deregulacji w zakresie budowy domów o powierzchni do 70 m² (bez wymogu uzyskania pozwolenia, zatrudnienia kierownika budowy i prowadzenia książki budowy).

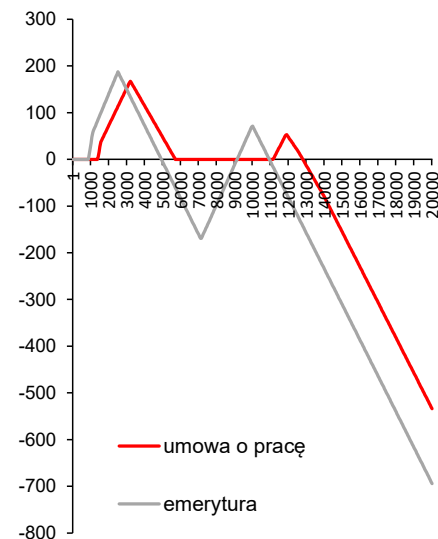
Jakkolwiek Polska faktycznie boryka się z problemem zbyt niskiej liczby mieszkań i zbyt niskiej ich jakości, to naszym zdaniem propozycje z programu przyczynią się przede wszystkim do dalszego stymulowania strony popytowej, czego efektem będzie zwiększenie popytu na kredyt i dalszy szybki wzrost cen mieszkań oraz ziemi. Ułatwienia w zakresie budowy małych domków mogą m.in. istotnie zwiększyć zainteresowanie zakupem ziemi poza miastem, z przeznaczeniem rekreacyjnym. Tymczasem w naszej ocenie główne bariery dla wzrostu dostępności mieszkań leżą po stronie podażowej, a w tym zakresie program nie oferuje istotnych zmian.

Warto zauważyć, że gwarantowanie przez państwo wkładu własnego może mieć efekty uboczne dla polityki makroostrożnościowej. Przypomnijmy, że wartość wkładu własnego została podniesiona w ostatnich latach na skutek rekomendacji KNF i miała na celu zmniejszenie ryzyka na rynku kredytowym. Z punktu widzenia ryzyka portfela kredytowego banków proponowane zmiany nic nie zmieniają, jednak ograniczają ewentualną możliwość wykorzystania wysokości wkładu własnego jako jednego ze sposobów przyhamowania bańki kredytowej i cenowej na rynku, gdyby zaistniała taka potrzeba.

Inne rozwiązania

Dokument podsumowujący strategię „Polskiego Ładu” porusza szeroką gamę problemów, z kronikarskiego obowiązku wymienimy także dodatkowe wsparcie dla rolnictwa, dla małych firm, darmowe leki dla osób w wieku 70+ (obecnie 75+), darmowe szczepionki przeciw HPV, wypłata 12 tys. zł na drugie dziecko w wieku od 1 do 3 lat (szacujemy koszt na ok. 1,5 mld zł rocznie: w 2019 r. drugie urodzenia stanowiły ok. 35% urodzeń ogółem) oraz program ściągania do kraju specjalistów z branż deficytowych (choć jednocześnie podwyższanie opodatkowania w najwyższych grupach dochodowych może działać w przeciwnym kierunku).

Miesięczna zmiana dochodów netto po uwzględnieniu zmian podatkowych w „Polskim Ładzie”, zł

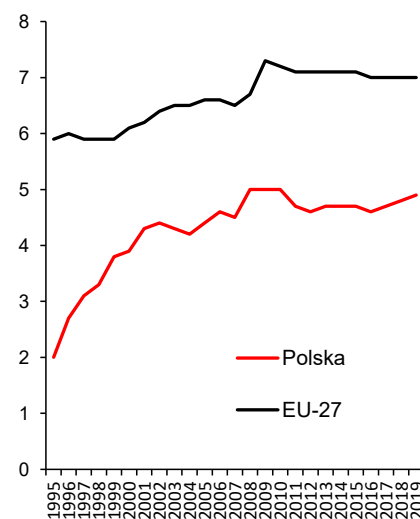
Źródło: PIS, Santander

Plan zakłada też wzrost nakładów na służbę zdrowia do 7% PKB w 2027 r., uruchomienie programu badań profilaktycznych oraz zniesienie limitów przyjęć u specjalistów, wspieranie zatrudnienia lekarzy i pielęgniarek, stworzenie funduszu modernizacji szpitali. W minionych latach krajowe wydatki na ochronę zdrowia wydatnie odstawały w dół od średnich w Unii Europejskiej i naszym zdaniem zasadne jest zwiększenie nakładów na ten obszar. Na razie nie ma informacji czy i w jakiej skali ma to pociągnąć za sobą zwiększenie deficytu fiskalnego. Trudno też ocenić na ile faktycznie zdoła to poprawić jakość ochrony zdrowia w Polsce. Warto zauważyć, że jednym z głównych wyzwań sektora jest niedobór specjalistycznej kadry i potrzeba zahamowania odpływu specjalistów do pracy za granicą. Tymczasem np. zmiany podatkowe wydają się być raczej niekorzystne dla wysoko wykwalifikowanych pracowników ochrony zdrowia.

Podsumowanie

Program „Polski Ład” zawiera zmianę systemu podatkowego, która obniży opodatkowanie słabiej zarabiających i nieco zmniejszy nierównowagę między opodatkowaniem umów o pracę i JDG. Z drugiej strony jednak zmiany obciążają pracowników o wyższej wydajności i w potencjalnie bardziej perspektywicznych zawodach. Naszym zdaniem w planie brakuje konkretnych pomysłów jak odpowiedzieć na najważniejsze wyzwania rozwojowe stojące przed polską gospodarką, chociaż ogólne deklaracje idą na ogół w dobrym kierunku. Chociaż tematów poruszonych w dokumencie jest dużo, to większość sformułowana zbyt hasłowo i ogólnikowo. Niewiele miejsca poświęcono na kwestie związane z klimatem, środowiskiem, transformacją energetyczną.

Publiczne wydatki na ochronę zdrowia, % PKB

Źródło: Eurostat, Santander

Niniejsza publikacja przygotowana przez Santander Bank Polska S.A. ma charakter wyłącznie informacyjny i nie stanowi oferty ani rekomendacji do zawarcia transakcji kupna lub sprzedaży jakiegokolwiek instrumentu finansowego. Informacje przedstawione w niniejszej publikacji nie mają charakteru porad inwestycyjnych ani doradztwa. Podjęto wszelkie możliwe starania w celu zapewnienia, że informacje zawarte w tej publikacji nie są nieprawdziwe i nie wprowadzają w błąd, jednakże Bank nie gwarantuje dokładności i kompletności tych informacji oraz nie ponosi odpowiedzialności za wykorzystywanie tych informacji oraz straty, które mogły w konsekwencji tego wyniknąć. Prognozy ani dane odnoszące się do przeszłości nie stanowią gwarancji przyszłych cen instrumentów finansowych lub wyników finansowych. Santander Bank Polska S.A. jego spółki zależne oraz którykolwiek z jego lub ich pracowników mogą być zainteresowani którąkolwiek z transakcji, papierów wartościowych i towarów wymienionych w tej publikacji. Santander Bank Polska S.A. lub jego spółki zależne mogą świadczyć usługi dla lub zabiegać o transakcje z którąkolwiek spółką wymienioną w tej publikacji. Niniejsza publikacja nie jest przeznaczona do użytku prywatnych inwestorów. Klienci powinni kontaktować się z analitykami Banku oraz przeprowadzać transakcje poprzez jednostki Santander Bank Polska S.A. w jurysdykcjach swoich krajów, chyba że istniejące prawo zezwala inaczej. W przypadku tej publikacji zastrzeżone jest prawo autorskie oraz obowiązuje ochrona praw do baz danych.

W sprawie dodatkowych informacji, dostępnych na życzenie, prosimy kontaktować się z: Santander Bank Polska S.A., Pion Zarządzania Finansami, Departament Analiz Ekonomicznych, al. Jana Pawła II 17, 00-854 Warszawa, Polska, telefon 22 534 1887, e-mail: ekonomia@santander.pl, www.santander.pl